

DECEMBAR 2018. BILTEN

Институт за
примену науке
у пољопривреди

Sektor za ruralni razvoj

www.psss.rs

Broj 12.

Sačuvajmo plodnost zemljišta

Kako održavati zemljište u
voćnjacima?

Značaj zimskog oranja i
zatvaranja brazde

Ishrana koza

Kalkulacija poljoprivredne
proizvodnje

Objavite ponudu svojih
poljoprivrednih proizvoda

STIPS

Cene voća i povrća na
zelenim i kvantaškim
pijacama u Srbiji

Cene žive stoke na
stočnim pijacama u Srbiji

Cene žitarica i stočne
hrane u Srbiji

Tehnički urednik
Valentina Aleksić,
dipl.ing. melioracija
zemljišta i voda

IZDAVAČ:

POLJOPRIVREDNA
STRUČNA I
SAVETODAVNA SLUŽBA
"POLJOSERVIS" D.O.O.
KNJAŽEVAC
Knjaza Miloša 75
19350 Knjaževac
tel. 019/730-888
E-mail: poljoservis@yahoo.com

poljoservis@yahoo.com

S a d r Ź a j

Naslovi /autori	Strana
1. Sačuvajmo plodnost zemljišta - Valentina Aleksić ,dipl.ing. melioracija zemljišta i voda	1- 2
2. Kako održavati zemljište u voćnjacima? - Sanja Čokojević , dipl. ing. Voćarstva i vinogradarstva	2 -5
3. Značaj zimskog oranja i zatvaranja brazde- Srđan Cvetković, dipl.ing. ratarstva	6
4. Ishrana koza - Neđeljko Pipović, dipl.ing. stočarstva	7
5. Kalkulacija poljoprivredne proizvodnje- Dragan Kolčić, dipl.ing. agroekonomije	8-9
6. Agroponuda / STIPS	10-17

Tiraž: 100 primeraka

Sačuvajmo plodnost zemljišta

Plodnost zemljišta opada, najjednostavnije rečeno, zato što se više hranjivih materija iz zemljišta iznosi prinosima nego što se u zemljište vraća. Struktura zemljišta se kviri intenzivnom obradom i smanjenim unošenjem organskih đubriva. Kao i prema mnogim prirodnim dobrima i resursima, i prema zemljištu se odnosimo neodgovorno.

Država je zakonom obavezala vlasnike obradivog zemljišta da svake 4-te godine provere njegovu plodnost. Malo ko od proizvođača se pridržava ove obaveze.

Uzroci degradacije zemljišta su mnogobrojni :

1. Prirodni (gubitak organske materije usled klimatskih promena)

Sadržaj humusa u našim zemljištima polako opada. Razlog za to je veća brzina razlaganja humusa od njegove sinteze što je uzrokovano nedovoljnom količinom organske materije koja se unosi putem biljnih ostataka i organskih đubriva u zemljište. Zato, nemojmo spaljivanjem žetvenih ostataka doprinosti negativnom trendu.

2. Antropogeni (ljudski factor)

Decenijama iznosimo kroz plodove i putem žetvenih ostataka , siromašimo naše njive a ne vraćamo adekvatno; Nismo obraćali pažnju na neophodne mikroelemente (Ca , Mg, Zn, Cu, Fe ...); Vraćali smo zemljištu samo N,P,K , azot i amonijum -sulfate davali smo često bez ikakve mere ; Proizvođači i uvoznici su nam servirali đubriva sa sumljivim sirovinama ; Ne kontrolisana primena pesticida često sumljivog porekla ; Česta aerozagađenja i poplave;AN-om, UREOM , MAP-om I KCl-om iz NPK smo zakiselili i zasolili zemljište ; U kiselim zemljištima se svi bitni makro i mikroelementi slabo usvajaju od strane biljaka ; često se dešava da ima dovoljno hranljivih elemenata u zemljištu ali su nedostupni zbog kiselosti zemljišta . Jednom rečju došlo je do globalnog osiromašenja obradivog zemljišta organskom materijom , opadanjem stočnog fonda , prekomernom upotrebom mineralnih đubriva .

Organska materija pospešuje porast biljaka preko njenog delovanja na fizička, hemijska i biološka svojstva zemljišta, stoga ono ima nekoliko funkcija:

- 1) snabdevanje hranivima – služi kao izvor hraniva za biljke
- 2) povećanje biogenosti zemljišta – uslovljava opstanak i aktivnost mikroflore i mikrofaune
- 3) poboljšanje fizičko-hemijskih svojstava zemljišta – obezbeđuje dobru zemljišnu strukturu preko poboljšanja njenih strukturnih agregata, aeracije, zadržavanja vlage

Organska materija ima evidentan uticaj na strukturu mnogih zemljišta. Kada iz nekih razloga ipak dođe do gubitka humusa, zemljišta postaju zbijenija, pa se može zaključiti da aeracija, vodni kapacitet i propustljivost zemljišta za vodu zavise od količine organske materije u zemljištu. Često unošenje

organskih jedinjenja koja se lako ragrađuju omogućavaju bolje vezivanje čestica zemlje i stvaranja strukturnih agregata. Ovi agregati stvaraju uslove za stvaranje i održavanje rastresite zrnaste strukture. Popravka strukture, omogućava bolju filtraciju i kretanje vode kroz profil, pri čemu se sprečava njeno duže zadržavanje koje bi dovelo do prevlaživanja zemljišta.

Postojanje pora, takođe pored povećanja propustljivosti za vodu, omogućava i bolju razmenu gasova, pa se u zemljištu održava i poželjan nivo kiseonika koji doprinosi većem intenzitetu mineralizacije. Pored direktnog uticaja na stvaranje strukturnih agregata, prisustvo organske materije ostvaruje i svoj indirektan uticaj preko tamne boje koju poseduje. Naime, humusnija zemljišta su tamnije boje i apsorbuju više svetlosti, pa su i toplija, što intenzivira rad mikroorganizama u zemljištu. Narušavanje strukture zemljišta, što se u današnje vreme sve više vezuje za intenzivnu obradu, je obično manje vidljivo kod zemljišta koja su više snabdevena sa humusom.

Neophodno je da budemo odgovorni poljoprivredni proizvođači i da na sve načine sačuvamo plodnost najvažnijeg resursa, a to je **zemljište**. Bez kvalitetnih oranica neće biti ni našeg posla.

Kako sanirati štetu koju smo naneli zemljištu ?

1. Monitoring zemljišta (Sistematska kontrola plodnosti zemljišta)
2. unosimo organske materije u zemljište (stajnjak , glistenjak , kompost, zeolit, biougalj)
3. Kisela zemljišta je potrebno neutralisati kalcijacijom
4. Izbegavati sabijanje zemljišta teškom mehanizacijom
5. Nikada i ni u kom slučaju ne spaljujte biljne ostatke. Zaoravajte žetvene ostatke. Vratimo prirodi prirodno . **Sačuvajmo plodnost zemljišta** za sadašnje i buduće generacije.

Valentina Aleksić, dipl.ing. melioracija zemljišta i voda

Kako održavati zemljište u voćnjacima?

Održavanje zemljišta u voćnim zasadima ima zadatak da na najbolji način deluje prvenstveno na fizičke osobine zemljišnog sloja u kome razvijaju žile voćaka, a posredno da deluje na biohemijske i biološke osobine obradivog sloja. Potrebno je održavanjem plodnosti i vlažnosti zemljišta takođe omogućiti normalan rast i plodonošenje voćke. Obradom zemljišta u datim agroekološkim uslovima se uspostavlja povoljni vodni i vazdušni režim kako bi se procesi u zemljištu nesmetano odvijali. Pod negom voćaka se podrazumeva, primena agrotehničkih i pomotehničkih mera sa ciljem da se obezbede uslovi za normalan rast i rodost voćaka. Od agrotehničkih mera najvažnije su: održavanje zemljišta u voćnjaku,

đubrenje i navodnjavanje. Najznačajnija svojstva zemljišta koja se koriste kao pokazatelji plodnosti i pogodnosti zemljišta za optimalnu ishranu i đubrenje su: dubina zemljišta, mehanički sastav (tekstura) i struktura zemljišta, pH vrednost (reakcija) zemljišta, sadržaj humusa i hraniva, vodni režim i sorpciona sposobnost zemljišta.

Koji će se načini održavanja zemljišta primeniti u datim agro ekološkim uslovima, zavisi od niza faktora: količina padavina, nagiba terena, sorte, podloge, sistema gajenja.

U praksi se najčešće primenjuju sledeći načini održavanja zemljišta:

- čista obrada
- čista ledina
- međuredna obrada, a u redu zatravljivanje
- gajenje biljaka za zelenišno đubrenje
- tretiranje herbicidima

Zavisno od načina održavanja zemljišta u voćnjaku u toku godine obradu zemljišta možemo svrstati u dve grupe:

1. Osnovno, jesenje oranje (na dubini 15-20 cm) i
2. Pet-šest kultiviranja tokom vegetacije, na dubini 5-7 cm.

Jalovi ugar

Ovaj vid održavanja ogleda se u redovnoj obradi čime ne dozvoljavamo razvoj korova, gajenje uzročnika. Obezbeđujemo dovoljnu rastresitost zemljišta i pojačavamo aeraciju dubljih slojeva, smanjuje se opasnost od pojave štetočina koje prezimljavaju u zemljištu, a stvaramo povoljne uslove za rast i razvoj korenovog sistema i povećavamo aktivnost mikroorganizama u zemljištu. Ovaj način primenjujemo u prvih nekoliko godina od podizanja zasada, kao i u reonima gde leti nema dovoljno padavina. Nije preporučljivo koristiti ovaj način obrade u regionima gde je prisutna velika količina vodenog taloga, ili se redovno navodnjavajer može izazvati osiromašenje zemljišta u hranjivim sastojcima spiranjem nitrata, pogoršava strukturu zemljišta i pojačava eroziju. Ovaj način obrade podrazumeva jedno jesenje ili zimsko oranje i više kultiviranja tokom vegetacije. Izorano zemljište u jesen treba ostaviti sa otvorenim brazdama, a dubina zavisi od tipa zemljišta, razvijenosti korenovog sistema i vremena obavljanja. Da bi jesenje oranje bilo što uspešnije trebalo bi svake godine menjati pravac-jednom uzduž a sledeći put popreko, zatim je potrebno menjati i dubine oranja kako bi sprečili sabijanje zemljišta. Pliće obrade obavljati na dubini od 5-7cm kultivatorom, prašačem ili drljačem. Teška zemljišta treba češće kultivirati a lakša ređe. U našim agroekološkim uslovima sa letnjom obradom treba prestati krajem avgusta ili početkom septembra. Čista obrada ima i svojih nedostataka, tj. takva zemljišta s vremenom gube strukturu, pa ih je potrebno češće đubriti. Svake četvrte godine neophodno je đubrenje stajnjakom, ili još bolje svake

četvrte godine gajenje biljaka za zelenišno đubrenje koje se zaoravaju u punom cvetanju (grahorica, stočni grašak, lupina, soja, itd.).

Ledina

Održavanje zemljišta u vidu ledine znak je ekstenzivnosti proizvodnje. Ovakav način održavanja zemljišta se preporučuje na erozivnim terenima, u vlažnim područjima gde količina taloga prelazi 1.000 mm ili su prisutni sistemi za navodnjavanje, u zasadima koji su podignuti na većim nagibima i ako je teren sklon zabarivanju, pa je nemoguć prohod mehanizacije. Nedostaci ovakvog načina održavanja zemljišta su ispoljeni u slabom porastu mladara, pojavi hlorotičnog lišća, slabom kvalitetu plodova. Posebno se ne preporučuje za mlade zasade jer sadnice postaju kržljave i ne napreduju. Trava na ledinama osiromašuje zemljište u mineralnim materijama, posebno nitrata, otežava đubrenje, navodnjavanje služi kao sklonište za širenje tetočina i bolesti. Ako je klima reona u kome je voćnjak aridna utoliko je ovakav način nepovoljniji.

Zatravlivanje međurednog prostora

Za razliku od ledine predstavlja savremeni način održavanja zemljišta. Travni pokrivač se formira između redova, čija širina zavisi od datog zasada. Trava se seje na prethodno dobro pripremljenom zemljištu. Za setvu se koriste smeše različitih vrsta trava, kao što su: engleski ljulj, livadarka, crveni vijuk, bela detelina, ježevica i dr. Radi uštede finansijskih sredstava, može se pustiti da divlja trava formira svoj pokrivač, koji kasnije treba samo održavati košenjem ili tarupiranjem. Trava koja spontano izrasta, često je gušća, a i otpornija je i na sušu. Travni pokrivač se tarupira ili kosi više puta tokom godine (najčešće šest do osam 8 puta). Košenje se obavlja kad trava dostigne visinu od 10 centimetara, obično na tri nedelje,

a ukoliko je veća količina padavina može i češće. Usitnjena trava ostaje na tom mestu, razlaže se i tako obogaćuje zemljište organskom materijom. Prostor između travnog pokrivača i voćaka, zavisno od sortimenta i starosti zasada, održava se adekvatnom primenom herbicida, postavljanjem folije ili malčiranjem, kao i obradom pomoću bočnih freza. snovne prednosti ovakvog načina održavanja zemljišta u zasadima voćaka jesu mogućnost upotrebe mehanizacije tokom čitave godine, što samim tim obezbeđuje sprovođenje i pomotehničkih mera, kao što su rezidba, zaštita i berba. Manji su troškovi održavanja u odnosu na jalovi ugar, a i manja je pojava erozije. Osnovni nedostaci su skupo formiranje travnog pokrivača setvom trava, kao i mogućnost namnožavanja štetočina, glodara i dr.

U savremenim intenzivnim zasadima sa integralnom proizvodnjom sa instaliranim sistemom za navodnjavanje, preporučuje se zatravljivanje međurednih prostora a između stabala u redu tretiranje herbicidima, posle četvrte godine a dotle obrada u redu.

Pravilnom obradom se najpovoljnije reguliše odnos kiseonika i ugljen dioksida. Dovoljne količine kiseonika su neophodne ne samo za disanje korena već i za aktivnost mikroorganizma u zemljištu koji su bitni nosioci plodnosti zemljišta. Obnavljanje vazduha u zemljištu uslovljeno je povećanjem broja kapilarnih pora, što se ne može zamisliti bez obrade. Za uspešno gajenje voćaka odnos vazdušnog i vodnog kapaciteta treba da bude 1:9 tj. najmanje 10% zemljišnih pora treba da je ispunjeno vazduhom. Još jednu meru bih spomenula a to je podrivanje zemljišta koja nije redovna ali je veoma korisna jer poboljšava fizičko-hemijske osobine zemljišta. Podrivanje se izvodi na teškim i zbijenim zemljištima koja su zbog navodnjavanja postala nepropusna za vodu i mineralna đubriva. Iz površinskog sloja zbog stalne obrade i navodnjavanja vrši se dezintegracija strukturnih agregata pa se sitne čestice spuštaju u dublje slojeve i ispod obradivog sloja zbijaju, tako otežavaju dotok vode do zone korenovog sistema što prouzrokuje nedovoljnu aeraciju i ishranu biljke. Zemljište se podrija na 60-70cm dubine i to između redova na 1-1,5m od voćke.

Sanja Čokojević, dipl.ing.voćarstva i vinogradarstva

Značaj zimskog oranja i zatvaranja brazde

Posle jesenje setve slobodno zemljište treba poorati duboko i nađubriti stajnjakom i mineralnim hranivima. Po pravilu, u jesen se ore za sve useve koji će se sejati u proleće, osim na nagibima gde ima opasnosti od erozije tokom zime. Prednosti zimskog oranja ogledaju se u stvaranju bolje strukture zemljišta usled dejstva mrazeva. U zemljištu se akumulira veća količina zemljišne vlage, a ona je jedan od glavnih uslova što na zasejanim parcelama, gde je obavljeno jesenje-zimsko oranje, imamo bolju mineralizaciju žetvenih ostataka, što utiče na bolje biološke osobine zemljišta. Prilikom oranja smanjujemo zakorovljenost, jer na površinu izbacujemo korenove korovskih biljaka koji će usled niske temperature izmrznuti. Kada na vreme obavimo ovu agrotehničku meru stvaramo uslove da u proleće predsetvenu pripremu zemljišta obavimo lakše, ranije i kvalitetnije, a setvu sprovedemo u optimalnom roku. Sve ovo, kao krajnji cilj, ima povećanje prinosa prolećnih kultura i do 30 odsto.

Oranjem zemljište obezbeđujemo vazduhom, što omogućava bolje delovanje mikroorganizama zemljišta i bolju razgradnju zaoranih organskih ostataka preduseva. Naročito to treba imati na umu ako se ne primenjuju u dovoljnoj meri mineralna i organska đubriva. Efekti unošenja mineralnog đubriva su daleko veći ako se ono unese u jesen pod brazdu, tj. u zonu korenovog sistema, da bi u početnom porastu i razvoju mladih biljaka jarih useva bilo odmah pristupačno korenovom sistemu. Đubrivo primenjeno predsetveno po površini oranja, često zbog izostanka padavina i zasušivanja gornjeg sloja zemljišta, ostaje nepristupačno korenovom sistemu, koji se spušta u niže slojeve zemljišta. Naročito se to odnosi na fosforna i kalijumova hraniva iz mineralnih đubriva. Ovo važi i za azotna đubriva. Svakako, na zemljištima gde ne postoji opasnost od zabarivanja tokom zimskih ili prolećnih meseci, mogu se dobrim delom ili u potpunosti zaorati u jesen i azotna mineralna đubriva. Na neuzoranim površinama dolazi do slivanja na druge površine ili prekomernog nakupljanja po mikrodepresijama, tako da celokupna količina padavina koja padne na određenu površinu tokom jeseni i zime, ne biva uvek tu i akumulirana. Pravovremenim i kvalitetnim oranjem to se sprečava, jer je za narednu proizvodnu godinu od velike važnosti akumulacija zaliha jesenjih i zimskih padavina. Mnogi uzročnici biljnih bolesti, kao i insekti, prezimljuju u biljnim ostacima preduseva. Zaoravanjem biljnih ostataka u jesen prekida se životni ciklus navedenih organizama i uzrokuje, delimično ili u potpunosti, njihovo uginuće. Svakako da ni ovakav vid uništavanja bolesti i štetocina nije sam po sebi dovoljan, već je on deo integralne zaštite bilja. **Oranice i bašte koje su u toku jeseni duboko uzorane ne treba orati u proleće**, jer se oranjem gubi mnogo zemljišne vlage, pošto se na površinu iznose donji vlažni slojevi, a vlaga lako isparava.

Zbog više temperature u toku proleća, ali i čestih vetrova, dolazi do sušenja zemljišta. Zato je potrebno na oranicama zatvoriti zimske brazde. Važno je proceniti pravo vreme za ovu operaciju. Zatvaranje se obično radi kada vrhovi brazde postanu svetlije boje, a u zemljištu još uvek ima vlage. Ova agrotehnička mera može biti od velike važnosti zbog klimatskih promena i sve učestalijih sušnih godina. Cilj ove agrotehničke mere je prekidanje uspostavljenog kapilariteta prema samoj površini kako bi smanjili gubitak akumulirane vlage evaporacijom. Zatvaranje brazde je najplići način obrade zemljišta, jer zadire u zemljište od 3 do 5 centimetara. Zemljište se zatvaranjem seče, tanka pokorica na površini lomi i sitni, a površina poravnava. Tako se korovi podstiču na klijanje i nicanje i u kasnijoj obradi se mehanički uništavaju, što smanjuje njihovu ukupnu brojnost koja je naročito uzražena u prolećnoj vegetaciji. Najbolji smer vlačenja je dijagonalno na brazdu, ali ako je površina ravna, može se brazde možemo zatvarati u svim smerovima. Zatvaranje je najbolje obaviti lakim drljačama ili setvospremačima.

Srdan Cvetković, dipl.ing.ratarstva

Ishrana koza

U organizaciji ishrane i celokupne proizvodnje koza od velikog je značaja tehnološki postupak, koji predviđa redosled u davanju pojedinih hraniva, broj i vreme hranjenja koza.

Redosled hranjenja

Prvo treba davati ona hraniva koja se brzo i potpuno pojedu. To su koncentrovana i sočna hraniva, pa tek onda kabasta (seno).

Pri ishrani koza hranu treba davati u kontinuitetu i bez zastoja, kako bi koze imale dovoljno vremena za odmor i mirno preživljavanje. Silažu i ostala hraniva sa specifičnim mirisima koji lako prelaze na ukus i miris mleka, treba davati posle muže. U toku zimske ishrane, kabasta hrana se kozama daje tri puta dnevno, a koncentrat dva puta (sem kod koza sa većom mlečnošću, kada se koncentrat daje i tri puta dnevno). Tako se koncentrat i seno daju, u zavisnosti od proizvodnje, ujutro i uveče, a sočna hraniva (repa i dr.) i silaža u podnevnim časovima. Ukoliko u obroku nema sočnih hraniva, onda se u tom periodu umesto njih daje jedna trećina dnevnog obroka sena. Letnja ishrana koza uglavnom se zasniva na kombinovanju paše i dodatku koncentrata

Broj hranjenja

Ishrana koza zahteva obroke tri puta dnevno.

Vreme hranjenja

Vreme hranjenja treba odrediti prema redosledu i broju hranjenja, treba ga se redovno pridržavati. Koze se jako uznemiravaju kada hranu dobijaju sa zakašnjenjem. U toku zimskog perioda ishrana obično počinje u šest časova ujutro, kada koze dobijaju prvu količinu dnevnog obroka, dok zadnje hranjenje pada u 18 časova uveče. U toku letnje ishrane, pre izгона na pašu, koze dobijaju prvu količinu koncentrata u ranim jutarnjim časovima (5-6 h).

Ishrana jarčeva

Ishrana jarčeva u toku godine, kada se ne pripuštaju na koze, bazira se na obroku koji je jednak onome koje dobijaju koze u toku prvog perioda bremenitosti. U sezoni mrkanja obrok je povećan i sličan onom koje dobijaju koze u toku druge polovine bremenitosti. U periodu mirovanja, koji obično traje oko 10 meseci, jarčevi se mogu hraniti senom, koje može biti i srednjeg kvaliteta. Količina sena zavisi od telesne mase grla na dan. Dodavanje koncentrata u tom periodu nije potrebno. Ishranu jarčeva treba pojačati na 6-8 nedelja pre početka parenja. Smešu koncentrata treba uvesti u ishranu jarčeva 45 dana pre početka parenja u količini od 400 – 500g, a to zavisi od njihove kondicije. U periodu mrkanja, prosečan obrok za priplodne jarčeve je 2,5 kg sena i 400g koncentrata. Da bi bili sposobni za uspešnu oplodnju koza, jarčevi ne smeju biti iznureni, mršavi ni gojazni.

Neđeljko Pipović, dipl.ing. stočarstva

Kalkulacija poljoprivredne proizvodnje

Ostvarivanje dohotka osnovni je cilj poslovanja poljoprivrednog gazdinstva, koji zavisi od niza činilaca proizvodnog procesa. Da bi se utvrdila visina dohotka odnosno profita, koji predstavlja merilo efikasnosti korišćenja resursa za proizvodnju određene količine proizvoda (outputa) na poljoprivrednom gazdinstvu, potrebno je napraviti ekonomsku analizu rezultata svake pojedinačne proizvodnje i poslovanja poljoprivrednog gazdinstva u celini.

Osnova za to jesu kalkulacije prihoda i troškova proizvodnje u čijoj je strukturi potrebno odrediti proizvodne rezultate (prinose i prihode) i troškove odnosno inpute, izražene količinski za svaku pojedinačnu proizvodnju. Specijalizacija poljoprivredne proizvodnje uglavnom je na niskom nivou pa u procesu sagledavanja ekonomije ruralnih gazdinstava treba uzeti u obzir ekonomsku isplativost različitih vidova proizvodnje kojima se bave gazdinstva u ruralnim sredinama.

Ukupna neto dobit u poljoprivrednoj proizvodnji na jednom gazdinstvu se može odrediti kada se od ukupnih prihoda odbiju varijabilni i fiksni troškovi.

Poljoprivredni proizvođači ne mogu da utiču na cenu proizvoda na tržištu, ali mogu u znatnoj meri da utiču na cenu koštanja svojih proizvoda i veličinu troškova u proizvodnji poljoprivrednih proizvoda. U strukturi troškova poljoprivredne proizvodnje javljaju se varijabilni i fiksni troškovi. Varijabilni troškovi povezani su sa određenom vrstom proizvodnje i variraju zavisno od obimu proizvodnje. Ne javljaju se ako se ništa ne proizvodi pa se mogu tačno utvrditi.

U biljnoj proizvodnji se najčešće javljaju sledeći varijabilni troškovi:

- Organska i mineralna đubriva,
- Semenski i sadni material,
- Hemijska sredstva za zaštitu bilja,
- Sezonska radna snaga,
- Zakup i iznajmljivanje mehanizacije i opreme ukoliko se ne poseduje,
- Troškovi radova nakon berbe/žetve (sušenje, čišćenje, pakovanje, sortiranje),
- Ambalaža.

Fiksni troškovi u poljoprivrednoj proizvodnji odnose se na kompletnu poljoprivrednu proizvodnju.

Stalni su i u proizvodnji prisutni duži period i ne zavise od vrste i obima proizvodnje.

U fiksne troškove najčešće ubrajamo:

- Troškovi poljoprivredne mehanizacije i opreme: održavanje i amortizacija,

- Gorivo i mazivo za mehanizaciju,
- Održavanje i amortizacija ekonomskih zgrada,
- Osnovni troškovi poljoprivrednog gazdinstva: voda, električna energija, različite vrste osiguranja (useva, stoke,...),
- Doprinosi za PIO fond,
- Porezi na imovinu,
- Troškovi zakupa poljoprivrednog zemljišta,
- Troškovi kamata na kredite, zajmove i leasing rate.

Dragan Kolčić, dipl.ing.agroekonomije

Poštovani Poljoprivredni Proizvođači

Posetite internet stranicu www.agroponuda.com a u koliko Vi želite da ponudite svoj proizvod na prodaju obratite se nama . **Poljoprivredna Stručna i Savetodavna Služba „POLJOSERVIS“ d.o.o.** Knjaževac sa sedištem u ulici Knjaza Miloša br. 75 , 19350 Knjaževac ili tel.019/730-888

Savetodavci Poljoservis-a su u ovom kvartalu objavili ukupno 52 agroponude, od kojih su objavljene po sledećim oblastima:

Oblast poljoprivredne proizvodnje	Broj ponuda
Povrtarstvo	10
Ratarstvo	3
Voćarstvo	9
Stočarstvo	30
UKUPNO	52

www.stips.minpolj.rs

**Cene voća i povrća - kvantitativne pijace u Srbiji
za period 17.- 23.12.2018. godine**

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	NR	Novi Sad	Subotica
Banana (Banana)	90	90	90		100
Grejfrut (Grapefruit)	80	100	80		
Grožđe belo ostalo (Grapes white other)	170		140		
Grožđe crno ostalo (Grapes black other)	100		140		
Jabuka-Ajdarud(Apples-Idared)	70				
Jabuka zlatni delikos/Apples Golden Delicious)	75				
Jabuka Green Smith/Apples Granny Smith)	95				
Jabuka-ostale(Apples-other)	95	40	30		20
Kivi (Kiwi)	150	130	140		
Kruška (Pear)	120	100			
Limon (Lemon)	80	80	80		
Mandarina (Tangerine)	90	90	90		90
Orah (Walnut)	750				900
Pomerandža (Orange)	80	70	70		90

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	NR	Novi Sad	Subotica
Brokoli (Broccoli)	150		180		
Cvekla (Beet)	35		40		
Karfiol (Cauliflower)	120	120	180		100
Kračmaro salatan (Cucumber for salad)	140	130	130		
Krompir (Potato)	45	40	45		40
Kupus (Cabbage)	25	25	60		40
Luk beli (Onion)	200	250	220		350
Luk crni (Onion)	70	80	65		40
Paprika lubura (Pepper lubura)	150				
Paprika-ostala (Pepper-other)	180		180		
Paprika-Bilja (Pepper-bilja)	160				
Paradiz (Tomato)	120	120	110		
Paradiz-beli (Tomato white)	200	200			
Prasiluk (Fennel)	120	80	80		100
Spanat (Spinach)	170				
Tikica (Zucchini)	120	120	120		
Zelena salata (Lettuce)	28		20		50
Šargarepa (Carrot)	50	60	50		60

Cene voća - zelene pijače u Srbiji za period 17. – 23.12.2018. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA								POSREDOVANJE						POSREDOVANJE CENE						
	Beograd Kalenic	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NIŠ	Pirot	Podgorovac	Smerevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Paraćin	Sember	Šabrova	Zrenjanin	SRIJLA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Banana (Banana)	150	110	120	120	120	110	100	100	120	90	100	100	110	120	120	120	100	100	120	120	120
Groplut (Grapefruit)	160	120		160	160	160	120	200	120	120			120	160	160	160	160	160	160	160	160
Grođe-belo ostalo (Grapes-white other)	250					160			120					250	200		150	150	250		
Grođe-ono ostalo (Grapes-black other)	300	250		260	260	160			130				250	250	200		150	150	250	250	250
Jabuka-Ajdar (Apples-Idared)	60	50			50	50	45	70	40	50	50		50	50	50	50	50	50	50	50	50
Jabuka-zlatni deljes (Apples-Golden Delicious)	70	60	40		50	50	40	70	50	50	50		80	80	50				50	50	
Jabuka-Greni Smit/Apples-Gramy Smith	70	60				40		40	50		60		60	70							
Jabuka-ostale (Apples-other)	80	60	40	50	50	40	40	30	40	40	50	60	80	80		20	20		40	40	40
Kivi (Kivi)	200	180		180	180	160	150	120							200	200			180	180	200
Kruska (Pear)	120	100		120	120			150	80				100	100					120	120	120
Limon (Lemon)	150	120		120	130	100	120	200	90	100	120		120	120	120				120	120	120
Mandarina (Tangerine)	150	120		120	130	110	120	130	100	120	120		120	120	120	120	80	80	120	120	120
Oran (Walnut)	1000	1100	900	900	1000	800	700	1100	800	900	900	900	1100	1000	900		1000	1000	900	900	1000
Pomaranča (Orange)	150	120	80	120	130	100	120	120	70	80	100		120	120	120	120	80	80	120	120	120

Cene povrća - zelene pijače u Srbiji za period 17.-23.12.2018. godine

Jedilnica mese din/kg	CENTRALNA GRADA										POKOLOVA						DOKUMATNE CENE			
	Beograd Kalemic	Beograd Skadnja	Cacak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Nil	Piot	Potarnavac	Smederevo	Vranje	Zajecar	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA GRADINA
Brokoli (Broccoli)	250	265	100			200	200	150						250	300				50	50
Cvekla (Beet)	100	105			50	50	50	80	60	80	50	60		100	50		50		50	50
Karfiol (Cauliflower)	200	255			150	200	200	150	80	80				250	170	80	100		200	200
Kisela salata (Cucumber salad)	200	205			180	100	150		60	100				200	150				200	200
Krompir (Potato)	90	70	80		50	50	50	50	70	60	50	60		70	60	60	50	70	60	50
Kupus (Cabbage)	50	50	90		40	30	80	90	90	95	40	40		50	25	40	40	50	40	
Luk bel (Garlic)	600	505	500		600	400	250	400	500	500	400	500		500	500	400	350		500	500
Luk crni (Onion)	130	125	80		100	70	80	80	80	80	80	80		120	80	60	50	70	80	80
Paprika bura (Pepper bura)	250	265			150									250	170		300		250	280
Paprika ocata (Pepper ocata)	300	285					220							280					250	
Paprika sija (Pepper sija)	250	205												200					200	
Paradajz (Tomato)	200	185			180	150	130				120						170		150	180
Pasulj bel (Beans white)	400	365	250		300	320		300	280	230	230	250		350	300	280	300		300	300
Pracjak (Leek)	200		70		120	120	100	100	120	100	100	100			90		100		100	100
Spanac (Spinach)	300	305	120			150		150			120			300			150			
Tikica (Zucchini)	200	255			200	180	200		150								200		200	200
Zelena salata (Lettuce)	80	80	90			40	40	40	40	40	40			90	40		50		40	40
Šargarepa (Carrot)	100	105	80		100	70	70	80	70	70	60	80		100	80	70	80	100	70	100

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 17.- 23.12.2018. godine

Jedinica mere din/kg			Težina/ Rasa uzrast		Centralna Srbija											Vojvodina						Dominantna cena- Srbija
					Beograd	Čačak	Kragujevac	Krajevo	Loznica	Nis	Piroć	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	
Bikovi	>500kg	SM				260																
Dojake	sve težine	sve rase	220	200	190	150															150	
Jagnjad	sve težine	sve rase	300	340	290	250	270	300		280	280	290			280	280					280	
Jarad	sve težine	sve rase			200	200	230	220				230				230					230	
Junad	350-450kg	sve rase							220													
Junad	>450kg	sve rase							260						260	250					260	
Koce	sve težine	sve rase	140		120		190	110				140										
Krave za klanje	sve težine	HF														140						
Krave za klanje	sve težine	SM				170			150	150		165			150						150	
Kmršaće za klanje	>130kg	sve rase	140	150	130	130	120									130					130	
Ovce	sve težine	sve rase	160	160	120	120	160	160	120	120	160	150			120	120					120	
Prasadi	16-25kg	sve rase	280	260	220	220	240	220	280	230	220	220	250		220	230	230				220	
Prasadi	<=15kg	sve rase	300	270			290		280	220	230	230	270		240							
Teladi	80-160kg	SM				450			360		470					360					360	
Točleni d	80-120kg	sve rase	170	180	160	170	140	170		140	160	170	140		160	160	150					
Točleni d	>120kg	sve rase	160	180	140	140				140	140	160			140	140					140	
Štetladi	sve težine	sve rase	220							170	220										220	

Klasične cene žive stoke u Srbiji po okruzima za period 17. – 23.12.2018. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ vrst	Rasa	Grad Beograd	Braničevski	Pčinjski	Mačvanski	Nisavski	Pirotski	Podunavski	Raski	Zajčarski	Moravički	Šumadijski	Južno-bački	Južno-banatski	Severno-bački	Srednje-banatski	Sremski	Dominantna cena- Srbija
Bikovi	>500kg	HF	240														250		
Bikovi	>500kg	SH	260		265	230	250		230	250		260				220	260		260
Ovce	sve težine	sve rase								180			150						
Jagnjaci	sve težine	sve rase		260			270		270	240			230			230			
Junaci	350-480kg	sve rase			270	230					250								
Junaci	>480kg	sve rase		250				260				280	240	250	250				250
Koše za kreme	sve težine	SH		140		150		150	140	200	120	140	150						140
Krnače za kreme	>130kg	sve rase		110		120				120	100		130		120	100			120
Ovci	sve težine	sve rase		100		140		120	150	120			120				120		120
Prasadi	16-25kg	sve rase		220		230	180		220	200	140		230	210	220	220	220		220
Teleti	60-160g	SH		350				420	340	520	430	510	450						
Novjerenici	60-120g	sve rase	154		155	150	140		150	150	140		150	150	150	135	150		150
Novjerenici	>120kg	sve rase		130		130	130		130	140	130		140						130
Špičaci	sve težine	sve rase		200					200										200

Cene žitarica i stočne hrane u Srbiji za period 17.- 23.12.2018. godine

Proizvod	Jed.Mere	Mesto prodaje	Centralna Srbija										Vojvodina						
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Mađ	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	afak 50kg	Gasdinstvo					18	22	20						15	15.5			
Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	afak 50kg	Gasdinstvo														15.9		18	
Lucerna (seno u balama)	bala 12-25kg	Gasdinstvo					18	18	20	19	14				300				16
Pšenica	afak 50kg	Gasdinstvo						22	20	19					22	17.5			23
Sojino zrne	afak 50kg	Gasdinstvo					50								400	40.5			
Sočni jačam	afak 50kg	Gasdinstvo					25			18						17.5			
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	afak 50kg	Maloprodaja							26						17				
Lucerino brašno (min 15% proteina)	afak 25kg	Maloprodaja	50						40							17.5			
Pšenica	afak 50kg	Maloprodaja					22								22				
Sojina sačma (44% proteina)	afak 33kg	Maloprodaja	65	73		61	70		68	75						52.5			
Sočno brašno	afak 33kg	Maloprodaja					21		21	25		23							
Suncokretova sačma (33% proteina)	afak 33kg	Maloprodaja	40	26		33	35		39	35						24.5			
Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	afak 50kg	Pijaca	18	22		22	18	22		21	24					15.5			18
Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	afak 50kg	Pijaca														15.9			
Lucerna (seno u balama)	bala 12-25kg	Pijaca					19			18	16								
Pšenica	afak 50kg	Pijaca	20	25		25	22	20			23				23	17.5			23
Sojino zrne	afak 50kg	Pijaca					50									40.5			
Sočni jačam	afak 50kg	Pijaca	20	25		24	25									17.5			
Sočno brašno	afak 33kg	Pijaca	17	19			19			19									
Kukuruz (novi rod, okrunjen, veštački mrlje)	mrlje	Silos													15				15
Pšenica	afak 50kg	Silos							15										
Pšenica	mrlje	Silos	21.88												21			18	
Sojino zrne	afak 50kg	Silos													37.4	38.0			42